

VOLEBNÝ SYSTÉM PREZIDENTA TREBA ZMENIŤ

Emil Páleš

Volebný systém prezidenta na Slovensku a v Čechách je väčšinový. Do finále postupujú dvaja kandidáti s najväčším počtom hlasov. Občanov to núti taktizovať a neúprimne voliť kandidáta, ktorého nechceli. Nevidia dobro, ale „menšie zlo“, aby zabránili najhoršiemu. Ak chcú vyjadriť svoju vôľu, riskujú, že ich hlas nezohrá vo výsledku volieb vôbec žiadnu rolu.

Pri českých prezidentských voľbách v roku 2013 tento systém nútil občanov, aby sa rozhodovali len medzi dvoma dominantnými kandidátmi – Zemanom a Schwarzenbergom. Na menšinových kandidátov, ako bola Táňa Fischerová, sa dokonca robil nátlak, aby sa vzdali kandidatúry. Škodí vraj tým, že triešťa sily a odoberajú hlasy nádejnejšiemu kandidátovi.

Takto sa vôľu občanov nikdy nedozvieme. Navyše tým zahadzujeme práve hlasy tej myšlienkovito vyzretejšej časti obyvateľstva. Masoví kandidáti sú nominanti politických strán, majú finančné prostriedky, ale sú zaviazaní poslúchať a volí ich dav podliehajúci propagande. Individuálne osobnosti, ak sú charakterné, sú bez prostriedkov, a je ich viac. Premýšľajúca časť obyvateľstva má totiž diferencovanejšie názory a navrhuje viacero menších kandidátov. Práve ich hlasy, ktoré sú obsahovo hodnotnejšie, sa zahodia a o výsledku rozhoduje tá najmenej mentálne vyzretá vrstva obyvateľov. Vzdelanejší človek, ak chce mať vôbec podiel na voľbách, musí odložiť svoj názor a pridať sa k davovému podpriemeru.

Väčšinový volebný systém treba zmeniť na preferenčný. Nech každý na prvom mieste volí toho, koho chce. Na druhom alebo aj ďalších miestach označí iné mená pre prípad, že jeho kandidát prvej voľby neprejde. Preferenčný systém dovoľuje voličovi označiť poradie kandidátov. Napríklad môžem voliť Fischerovú, ale ak neprejde, som za Schwarzenberga. Každý volič sa tak môže vyjadriť aj k poradiu väčšinových kandidátov a jeho názor bude zahrnutý do výsledku volieb.

Preferenčným systémom si volia prezidenta v Írsku a Indii. V Austrálii sa používa pri parlamentných voľbách. Náklady na uskutočnenie volieb nie sú väčšie, dokonca sú aj menšie, pretože stačí jedno kolo. Je to systém imúnny voči taktizovaniu. Nevháňa slobodného človeka do stáda, kde musí spolu s ostatnými voliť kandidáta vopred vytýčeného ako nádejného podľa mediálnych prieskumov.